

ZINSPIRATIE

Lezingen
2021 - 2022
Najaar & winter

Informatie uitwisseling en
bewustwording vanuit de kerken

JAARVERSLAG 2021-2022

ZINSPIRATIE

cciv Naarden-Bussum

Centrale Commissie Interkerkelijk Vormingswerk

Naarden, Bussum en Hilversumse Meent

De deelnemende kerkgenootschappen zijn:

Apostolisch Genootschap

Doopsgezinde Gemeente

Evangelisch-Lutherse Gemeente

Protestantse Gemeente Naarden

Protestantse Gemeenten Bussum

Remonstrantse Gemeente

Rooms-Katholieke Parochie van de Heilige Drie-eenheid

Vrijzinnigen Naarden-Bussum

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	3
1. Missie en Strategie	3
2. Lezingen van het seizoen 2021/22	4
3. Activiteiten en resultaten	6
4. Jaarrekening	7
4. Publiciteit.....	8
5. Samenvatting en Conclusies	8

Colofon

Dit jaarverslag is geproduceerd door de CCIV-Naarden-Bussum- Hilversumse Meent
www.cciv.nl Email: secretaris@cciv.nl

Auteursrecht voorbehouden. Gehele of gedeeltelijke overname of reproductie van de inhoud van deze uitgave, op welke wijze dan ook is zonder toestemming van de auteursrechthebbende verboden, behoudens beperkingen door de wet gesteld. Reproductie voor persoonlijk gebruik is toegestaan. Dit jaarverslag is niet in gedrukte vorm uitgegeven, maar kan voor eigen gebruik worden afgedrukt.

Voorwoord

Zinspiratie is de nieuwe titel waaronder de CCIV sinds september 2019 haar programma uitvoert. Het is een samenstelling van de woorden zin en inspiratie, twee begrippen die kenmerkend zijn voor ons programma van lezingen dat we al meer dan 50 jaar aanbieden.

De commissie streeft er naar ieder jaar een boeiend programma samen te stellen met lezingen rond thema's als religie, filosofie, wetenschap, natuur, cultuur, etc. Daarin waren uiteraard over de afgelopen vijf decennia de nodige verschuivingen te zien. De kerkverlating gaat gestadig voort en met dogma's en cliché's nemen weldenkende burgers geen genoegen. Er is al lang geen sprake meer van een gezagsrelatie tussen pastors en kerkgangers; alleen in totalitaire staten beroepen de machthebbers zich nog op god en vaderland. Schrijvers met een migratie achtergrond wijzen ons erop dat we ons angstvallig liever niet bemoeiden met in ons land wonende en werkende mensen met een andere cultuur en dat jongeren, die bekneld zitten tussen twee culturen, zich in de steek gelaten voelen. Dat was uiteraard de aanleiding daar extra aandacht aan te geven en daarover met sprekers en bezoekers van gedachten te wisselen.

In het seizoen 2021/22 speelde corona ons ook nog parten. Enkele lezingen moesten worden uitgesteld en als ze wel waren toegestaan was dat voor hooguit 30 personen. Stoelen moesten op 1,5 meter afstand van elkaar geplaatst worden en mondkapjes bij binnenkomst worden gedragen. Vermeldenswaardig is de extra ingelaste voordracht van Wil van den Bercken, naar aanleiding van de inval van Rusland in Oekraïne in februari 2022 over de historische relatie en de rol van de orthodoxe kerken in beide landen. Ook de uitgestelde viering van het 50 jarig bestaan van de CCIV, op 10 mei 2022 waarbij de burgemeester van Gooise Meren de Zilveren Legpenning overhandigde aan voorzitter Wim Dooge, vanwege de maatschappelijke betekenis en verdienste voor de gemeente van de serie lezingen.

Hans Roelofsen
Secretaris CCIV

1. Missie en strategie

De CCIV werd in 1971 opgericht door de Raad van Kerken, Naarden-Bussum en Hilversumse Meent om uitvoering te geven aan het algemene vormingswerk ten behoeve van de kerken. De CCIV heeft sedert haar oprichting altijd gewerkt als zelfstandige werkgroep, om leden van de deelnemende kerken en belangstellenden een brede keuze te bieden aan lezingen en cursussen met verdiepende onderwerpen. Daartoe waren er categorieën geformuleerd, als leidraad bij de samenstelling van het programma. De categorieën: Zingevingsvraagstukken, Ethiek, Filosofie, Geschiedenis, Kunsten en Wetenschappen, Sociaal maatschappelijke en sinds enkele jaren ook ecologische vraagstukken.

2. De lezingen in het seizoen 2021/22

1. 16 september Özcan Akyol schrijver, columnist en TV programmamaker werd geïnterviewd vanwege zijn 5 delige tv-serie 'Vrijdenkers' waarin hij de dilemma's van jongeren afkomstig uit vijf verschillende fundamentalistisch religieuze milieus, die in ons land wonen en bekneld zitten tussen twee culturen, invoelbaar maakte. Een verrassend openhartig gesprek ontspoon zich na de lezing van enkele sleutelmomenten uit zijn autobiografische roman Eus, waarin hij zijn ontsporing in jonge jaren en ommekeer in de gevangenis beschreef, na het lezen van een boek vol zelfkritiek van een man die in soortgelijke situatie was beland.

2. 30 september Dr. Jona Lendering schetste de omstandigheden die er uiteindelijk toe zouden leiden dat joden en christenen gescheiden wegen gingen na de verwoesting van de tempel in 70 nC en een einde kwam aan een periode waarin het jodendom gekenmerkt was geweest door een enorme pluriformiteit, die we leerden kennen uit de Dode-Zee-rollen. Sadduceeën, farizeeën, essenen, aanhangers van de 'vierde filosofie' en volgelingen van Jezus hadden een andere visie op de juiste levenswijze. In de 2e en 3e eeuw zouden uit het tempeljodendom uiteindelijk twee nieuwe godsdiensten ontstaan: het rabbijns jodendom en het christendom.

3. 14 oktober Dr. Jelle van Baardewijk stelde de retorische vragen: In welke zin is het kapitalisme verbonden met het protestantisme? Waarom denken we bij economie over 'de feiten' terwijl er duidelijk ideologische aspecten in de economie schuilgaan? Een avond filosoferen over economie en het gebrek aan ethiek in de opleiding en de praktijk.

4. 11 november Sytze de Vries dichter/theoloog en voormalig predikant van de Oude Kerk in Amsterdam gaf een betoog over het onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn van religie, zang en muziek. 'Zolang wij adem halen' is de veelzeggende eerste regel van één van de honderd liedteksten van zijn hand in het Nieuwe Liedboek 2013. Ook een aantal door hem vertaalde liederen uit de Engelse traditie, uitgegeven in twee bundels onder de titel 'Het liefste lied van overzee' stonden op het programma.

5. 1 februari 2022 Wil van den Bercken winnaar van de Theologie Publicatieprijs 2015 met zijn boek 'Geloven tegen beter weten in', besprak in februari 2020 zijn nieuwe boek 'Uit sterrenstof gemaakt' over kosmologie en religie. Hij heeft een fascinatie voor astronomie en aanvaardt alle resultaten van de natuurwetenschap maar weigert zich neer te leggen bij het idee dat de wereld en de mensheid een doelloos bestaan leiden. "Fundamentele ervaringen wijzen er op dat de mens meer is het product van toevalligheden. We hebben het besef van onze ethische onvolmaaktheid en wij streven en hopen op iets als ultieme gerechtigheid."

6. 22 maart Prof. dr. Nico M. van Straalen emeritus-hoogleraar aan de VU biologie en biomedische wetenschappen, behalve columnist ook auteur van het boek 'Evolueren wij nog?' maakte in zijn lezing een reis langs grote namen in de ontwikkeling van de evolutietheorie. Georges Cuvier, de grondlegger van de moderne paleontologie, benadrukte in 1830 dat de aarde levensvormen heeft gekend die nu niet meer bestaan en door enorme catastrofes uitgestorven zijn. Zijn visie dat de organismen zelf onveranderlijk zouden zijn, paste bij het Bijbelse verhaal van de zondvloed, maar bracht hem in conflict met zijn collega Jean-Baptiste de Lamarck.

Lamarck stelde dat soorten wel veranderen, doordat ze zich aanpassen aan het milieu en die aanpassingen doorgeven aan hun nakomelingen. Darwin formuleerde in 1859 de moderne versie van de evolutietheorie door natuurlijke selectie. Door het succes van het Darwinisme lijkt de catastrofetheorie van Cuvier nu vergeten, maar paleontologen als S.J. Gould hebben elementen daarvan overgenomen en vastgesteld dat de evolutie niet alleen wordt gekenmerkt door stapsgewijze vooruitgang maar ook door catastrofes.

7. 31- maart. Gerard van Oortmerssen, emeritus hoogleraar Tilburg University werkte in research- instellingen op het gebied van wiskunde, informatie- en communicatie technologie en als gastonderzoeker aan de Universiteit van Leiden. Hij is voorzitter van het bestuur van het Patiëntenplatform Sarcomen en gaf een lezing over de grootste uitdaging van robotisering die ligt op het gebied van de ethiek. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat robots zich altijd op een ethisch verantwoorde wijze gedragen? Isaac Asimov, de science fiction auteur, introduceerde in zijn roman “I, robot” in 1950 drie wetten waar de robots zich ten allen tijde aan moeten houden. Oortmerssen behandelde de vraag of we zeventig jaar later voor ons zelf wel voldoende duidelijk hebben wat onze eigen waarden en ethische normen zijn?

8. 12 april. Wil van den Bercken was als voormalig docent Russische geschiedenis en bijzonder hoogleraar Russisch Christendom en publicist van o.a. *Ideology and Atheism in the Soviet Union* (1988), *Christian Thinking and the End of Communism* (1992), *De mythe van het Oosten* (1998) en *Christian Fiction and Religious Realism in Novels of Dostojevsky* (2011) de aangewezen persoon een tweede lezing te geven n.a.v. de Russische invasie in Oekraïne. “De kennis van de bijbel is zeer gering in Rusland; nog geen 5% heeft de bijbel gelezen en de samenwerking tussen Poetin en Kyrill de patriarch van Moskou volstrekt opportunistisch.” Hij verwees naar de iconische boom met in de ene tak de tsaar en in de andere de patriarch als nationalistisch symbool. Het heilige Rusland dat zich verdedigt tegen het verdorven westen.

9. 21 april. Frans Saris emeritus hoogleraar natuurkunde en voorzitter van de stichting Sanegeest, die duurzame ontwikkeling bevordert, presenteerde een optimistisch wereldbeeld. Hij gaf zijn visie op onze meest urgente problemen: energie en klimaat, biodiversiteit en voeding, vrede en veiligheid; maar ook CO2 recycling. In zijn boek *Darwin's cijferslot* wendt hij zich tot Nobelprijswinnaars, de kunst en de politiek van heden, verleden en toekomst.

10. 10 mei. Ds. Wielie Elhorst had de eer de jubileumlezing **50 jaar CCIV** te verzorgen, met een verhaal over zijn werk als christelijk LHBTI- dominee, zijn eigen achtergrond en een update van recente ontwikkelingen, nationaal en internationaal. Terwijl de acceptatie van mensen met een andere geaardheid in ons land is toegenomen lijkt in conservatieve kringen de afwijzing op grond van ‘heilige geschriften’ toe te nemen en gebruikt te worden voor politieke doeleinden. De interactieve lezing maakte ook bij enkele toehoorders veel los die, opgegroeid in een kerkelijk milieu, zich na hun ‘coming out’ getolereerd werden maar niet het gevoel kregen te worden geaccepteerd.

11. 12 mei. Wim Dooge studeerde bedrijfseconomie en filosofie, maar is daarbij liefhebber van muziek en poëzie. Na zijn eerdere lezingen over Schubert's *Schöne Müllerin*, *Winterreise*, *Schwanengesang* en Schumanns *Dichterliebe* stond nu Schubert's toonzetting van een groot aantal van Goethe's gedichten op het programma.

Schubert heeft Goethe nooit ontmoet, maar werd desalniettemin zo geïnspireerd door diens poëzie, dat hij maar liefst vierenzeventig liederen op teksten van Goethe componeerde. Dooge besprak een aantal van deze liederen en de karakteristieke wijze waarop Schubert de inhoud van Goethe's tekst muzikaal illustreerde. Daarbij ook liederen uit Goethe's late en grootste gedichtenbundel de West-östlicher Divan, geïnspireerd op het werk van 14e eeuwse Perzische dichter Hafis.

12. 24 mei. Alexander Rinnooy Kan emeritus hoogleraar Economie aan de UvA, voormalig kroonlid en voorzitter van de Sociaal-Economische Raad en Eerste Kamerlid voor D66, sprak over het gebruik van Kunstmatige Intelligentie (AI). Aan de hand van hoogte en dieptepunten in de afgelopen zeventig jaar werd door de spreker geïllustreerd wat er nog te verwachten valt en wat waarschijnlijk niet van het gebruik van Kunstmatige Intelligentie.

3. Activiteiten en resultaten

Het programma (2020-2021) telde 12 bijeenkomsten. Sommige waren wegens de corona-pandemie uitgestelde lezingen. Detail beschrijvingen van de betreffende cursussen en in veel gevallen de verslagen ervan zijn te lezen op de website <http://www.cciv.nl>

Bovenstaande gegevens winnen aan betekenis als we ze vergelijken met enkele cijfers van voorgaande jaren. Het aantal deelnemers in het verslagjaar is met 250 nog steeds iets lager dan de periode voor de corona-pandemie, maar dit past in de landelijke trend van geleidelijk herstel van de bezoekerjfers van culturele instellingen.

De commissie heeft haar programma even intensief gecommuniceerd als in voorafgaande jaren. Gebruikte middelen waren naast het programmaboekje en de kerkbladen, de website, een digitale nieuwsbrief, de huis aan huisbladen en de digitale Gooi-agenda. De elektronische nieuwsbrief speelt een steeds belangrijker rol in de communicatie.

Overzicht van het aantal cursussen en deelnemers in de afgelopen 5 jaar. (gegevens betreffen de cursussen die zijn doorgegaan)

jaar	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Aantal cursussen	15	12	10	2	12
Aantal Deelnemers	295	286	244	66	250
Aantal aangeboden dagdelen	18	13	10	2	12

<u>Jaarrekening 2021-2022 t.b.v. Jaarverslag</u>						
<u>Rekening van lasten en baten over het cursusjaar 2021/2022</u>						
Lasten	21/22	20/21	Baten	21/22	20/21	
Gastsprekers vergoedingen	1.256	282	Bijdrage cursisten	1.614	427	
Gastsprekers reiskosten	0	0	Bijdrage kerken	1.210	1.010	
Programmaboekje/communicatie	721	533				
Beheerkosten	765	230				
Bankkosten	153	124				
Voordelig saldo/nadelig saldo	-72	268				
	2.824	1.437		2.824	1.437	
<u>Balans per 31 juli 2022</u>						
Activa	21/22	20/21	Passiva	21/22	20/21	
ING-bank	1.583	1.563	Eigen vermogen	4.821	4.851	
Spaarrekening ING	3.223	3.223	Te betalen bedragen	150	0	
Nog te ontvangen bedragen	165	65				
	4.971	4.851		4.971	4.851	

De post Programmaboekje/Communicatie kon verminderd worden met behoud van de omvang. In de beheerskosten is een aanzienlijk bedrag voor de website opgenomen.

De kosten en inspanningen voor het programmaboekje, de website, affiches en nieuwsbrieven namen iets toe.

De bijdragen van cursisten bleven het afgelopen jaar ondanks de vervroegde sluiting toch gelijk vanwege de grote belangstelling voor de openingslezing.

De bijdragen van de kerken bleven vrijwel ongewijzigd en zijn van groot belang om het programma uit te voeren. Eén van de deelnemende kerken draagt niet bij.

Verder kan worden opgemerkt dat de deelnemende kerken voor deze gemeenschappelijke activiteiten hun ruimten vrij beschikbaar stellen.

Uiteindelijk wordt het boekjaar 2020/2021 met een klein positief saldo afgesloten.

De commissieleden hebben zich, zoals altijd, weer belangeloos ingezet.

5. Publiciteit

Publiciteit is een belangrijk middel om de bekendheid van de CCIV te vergroten en daarmee deelname aan cursussen te bevorderen. Gewoonlijk worden de programmaboekjes en affiches eind augustus uitgereikt via de deelnemende kerken, de bibliotheken en het Gemeentehuis. De bijeenkomsten worden ook opgenomen in Gooi Agenda, een gezamenlijke website van Bussums en Naardens Nieuws en Gooi en Eembode. De website werd actief onderhouden (inclusief verslagen van lezingen en fotoreportages voor zover aangeboden aan de webmaster) en de nieuwsbrief werd gestuurd naar ruim 400 abonnees.

6. Samenvatting in de vorm van enkele conclusies

1. Het programma 2020-2021 was gevarieerd en werd overwegend positief gewaardeerd
2. De commissie stelde het programma in corona-tijd in twee afzonderlijke delen vast
3. Het bezoekersaantal stabiliseerde zich na de corona-periode rond 25 per bijeenkomst
4. De opbrengst naar rato van bezoekersaantallen en de kosten waren in balans
5. De gewenste verbreding en verjonging van het publiek blijkt vooral mogelijk door naast kwaliteit ook te selecteren op bekendheid van sprekers en meer gebruik van sociale media.

Overhandiging op 10 mei 2022 van de Oorkonde en Zilveren Legpenning aan onze voorzitter Wim Dooge door burgemeester van de gemeente Gooise Meren Han ter Heegde.